vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus (vg. Rom. 1 : 7, I Cor. 1 : 3, II Cor. 1 : 2, Ef. 1 : 2, Phil. 1 : 2, Coloss. 1 : 2, I Thess. 1 : 1, II Thess. 1 : 1, Filemon vs. 3), maar ook Paulus wisselt toch af. Zoo staat in Gal. 1 : 3: Genade zij u en vrede van God *den* Vader en *onzen* Heere Jezus Christus. In de pastoraalbrieven wordt, behalve genade en vrede, ook *barmhartigheid* toegebeden (I Tim. 1 : 2 en II Tim. 1 : 2) en in Titus wordt er aan toegevoegd: van den Heere Jezus Christus *onzen Zaligmaker* (Tit. 1 : 4).

En nog veel grooter is de verscheidenheid bij de andere Apostelen. De Apostel Petrus zegt in zijn eersten zendbrief alleen: *genade en vrede zij u vermenigvuldigd* (I Petrus 1 : 2), terwijl hij in zijn tweeden zendbrief daaraan toevoegt: *door de kennisse van God en van Jezus onzen Heere.* (II Petrus 1 : 2) Judas sluit zich bij den eersten Petrusbrief aan, waar hij alleen zegt: *Barmhartigheid en vrede en liefde zij u vermenigvuldigd* (vs. 2) zonder God den Vader, of Jezus Christus te noemen. De Apostel Johannes breidt de formule weer uit, waar hij in zijn tweeden zendbrief zegt: *Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en in liefde* (II Joh. vs. 3). Terwijl eindelijk deze zegengroet wel de rijkste gestalte inneemt in de Openbaring van Johannes: *Genade zij u en vrede van Hem, die is en die was en die komen zal, en van de zeven Geesten, die voor Zijnen troon zijn, en van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is, de eerstgeborene uit de dooden en de Overste der Koningen der aarde* (Openb. 1 : 4 en 5).

Uit deze groote verscheidenheid in bewoordingen, waarmee de Apostelen de gemeente in hun brieven begroeten, blijkt wel, hoe Gods Woord ons hier niet aan een bepaalde formule binden wil. Het is daarom ook niet juist te zeggen, dat men aan Gods Woord iets toevoegt, wanneer men zich niet letterlijk houdt aan de formule van Rom. 1 : 7. Nu eens wordt genade en vrede alleen, dan weer barmhartigheid en liefde daarnaast aan de gemeente toegebeden. En al worden meestal God onze Vader en Jezus Christus onze Heere alleen genoemd, in II Cor. 13 : 13 en in Openb. 1 : 4 en 5 treedt naast den Vader en den Zoon ook de Heilige Geest op, want de zeven Geesten, die voor den troon zijn, zijn niet anders dan een aanduiding van den Heiligen Geest.

Het is daarom aan de eene zijde zeker niet af te keuren, wanneer sommige Dienaren des Woords bij dezen zegengroet zich letterlijk aan de woorden van den Apostel Paulus houden, en alleen van God den Vader en Jezus Christus onzen Heere spreken. Wie daarin een te kort doen ziet aan de belijdenis van den Drieëenigen God, zou dit verwijt eigenlijk tegen den Apostel Paulus moeten richten, die evenzoo in den zegengroet aan het begin zijner brieven den Heiligen Geest nooit afzonderlijk noemt. De fout schuilt hier in een misverstand, want men meent dan, dat met God onzen Vader de eerste persoon van het Goddelijk wezen is bedoeld en met Christus Jezus onzen Heere de tweede persoon; en natuurlijk, dan zou de weglating van den Heiligen Geest of derden persoon onbegrijpelijk wezen, want genade en vrede komen de gemeente van Vader, Zoon en Geest gelijkelijk toe. Maar zoo is het niet bedoeld. Met God onzen Vader is hier, evenals in het Onze Vader, bedoeld God Drieëenig, die als Vader, Zoon en Geest de *bron* is van alle genade, barmhartigheid en vrede. En wanneer daarnaast sprake is van Jezus Christus onzen Heere, dan wordt daarmede uitgesproken, dat deze genade van den Drieëenigen God ons alleen toevloeien kan door den *Middelaar*, die onze Zaligmaker is. Zoo opgevat zal deze zegenbede dan zeker niet tot de gedachte aanleiding geven, alsof hierin een zijdelingsche ontkenning van de Godheid van den Heiligen Geest schuilt.

Maar aan de andere zijde is het evenmin af te keuren, wanneer de Heilige Geest er wel bij wordt genoemd, want de Schrift zelve gaat ons hierin voor. De oude gewoonte, om aan te vangen met de woorden uit II Cor. 13 : 13, moge misschien minder aanbeveling verdienen, omdat deze zegenbede aan het slot van Paulus' brief voorkomt, en door vele Dienaren gebruikt wordt bij het uitspreken van den zegen aan het einde der Godsdienstoefening, ter afwisseling met den Aaronitischen zegen, maar voor het karakter der benedictie maakt dit toch geen verschil. En bij den aanvang èn bij het einde spreekt de Dienaar des Woords in den naam des Heeren den zegen over de gemeente uit. En wanneer de Apostel in II Cor. 13 : 13 naast de genade van onzen Heere Jezus Christus en de liefde van God den Vader, ook de gemeenschap des Heiligen Geestes uitdrukkelijk noemt, waarom zou dit dan bij den zegengroet in den aanvang niet geoorloofd wezen? Althans bij den zegengroet in de Openbaring van den Apostel Johannes geschiedt dit wel.

Verschil is er dus in den grond tusschen beide formules niet. Valt de eene maal meer de nadruk daarop, dat God Drieëenig de bron is van alle zegening en die zegening alleen door den Middelaar Christus Jezus ons toekomen kan, de andere maal worden de drie personen van het Goddelijk Wezen uitdrukkelijk genoemd, zooals ze in het werk der genade optreden, en dan vloeit de genade uit den Vader, komt ze alleen tot ons door den Heere Jezus Christus en kan ze persoonlijk alleen genoten worden door de gemeenschap des Heiligen Geestes. Het is daarom wat de zaak betreft geheel in overeenstemming met de Schrift, wanneer men den zegengroet aldus uitspreekt: Genade, barmhartigheid en vrede zij u van God onzen Vader door Jezus Christus onzen Heere in de gemeenschap des Heiligen Geestes.

Uit de Pers.

In het *Diaconaal Correspondentieblad* schrijft Ds. Bouwman van Hallum een uitnemend artikel over het onderscheid tusschen *Wettelijk* en *Zedelijk*:

Er is behoefte aan sociale wetten.

Door de Revolutie is heel het gebouw der maatschappelijken levens uit zijn voegen gelicht. Zij is geen hervorming. Geen recht zetten van wat scheef stond. Geen wegneming van hetgeen de natuurlijke levensverhoudingen stoorde en den gezonden groei van het organisme. Maar een désorganisatie. De Revolutie is een verbreking van alle banden Een uitéén rukken van wat God samengevoegd heeft. En vertredende de heilige ordeningen, die de Heere God voor het leven heeft gegeven, ont ziet zij ook de teederste verhoudingen niet. Zij verscheurt den band tusschen kapitaal en arbeid, patroon en knecht, ouders en kinderen, man en vrouw, — niets is haar te heilig. Het individualisme viert in haar zijn triumf. En daardoor deed zij, in verband met een gansch nieuwe ontwikkeling van de industrie en het verkeer, een strijd ontbranden van allen tegen allen, waarin, met ter zijde stelling van alle in Gods bestel rustende verplichtingen, ieder slechts op eigen belang is bedacht en eigen voordeel najaagt, ten koste van de zwakkeren.

Niemand onzer zal het dan ook betwijfelen of de Overheid in dezen ook een roeping heeft om den zwakke te beschermen en het recht in alle levensverhoudingen te handhaven.

En als de Overheid ten onzent er in de laatste jaren naar streeft om door wetten als die op het Arbeidscontract, de kinderwetten en dergelijke, aan hare roeping te beantwoorden, mag het ons zeker tot blijdschap strekken en is dit ook voor onze Diaconieën van groote beteekenis.

Met sommige dier wetten zullen onze Diaconieën somtijds rechtstreeks in aanraking komen, zooals b.v. de Kinderwetten.

Maar van nog grooter belang zullen voor den diaconalen arbeid zijn de arbeidswetten, welke nu reeds uitgevaardigd zijn of welker totstandkoming wij hopen dat niet lang meer op zich moge laten wachten; wetten ter verzekering van de werklieden tegen de stoffelijke gevolgen van ziekte, ongevallen, invaliditeit, ouderdom, werkloosheid en dergelijke.

Door alle zoodanige wetten toch wordt de taak der Diaconieën verlicht.

Eene verlichting, waaraan dan ook groote behoefte is.

Zij hebben tegenwoordig zoo menigmaal te voorzien in nooden, welke ontstaan door verzuim van de zijde dergenen, die eene zedelijke roeping tot verzorging hebben, maar zich daarom ganschelijk niet bekommeren. Barmhartigheid moet thans zoo vaak optreden, omdat zedelijke plicht en sociale rechtvaardigheid in den steek laten Dat verslindt een aanmerkelijk deel van den inhoud van menige diaconale kas.

En als dan nu de Wet tusschen beide komt om wat zedelijke plicht of eisch van sociale rechtvaardigheid is, ook voor de onwilligen van bindende kracht te doen zijn en dientengevolge ook een deel der lasten van de vaak al te zwaar belaste schouders der Diaconieën afgewenteld wordt, kunnen we daarin ons slechts verblijden.

Het komt ons echter voor, dat wij wel het oog mogen gericht houden op een gevaar, dat in verband met zoodanige wetten ons bedreigt.

Er is in de laatste weken, bij de invoering van de Wet op het Arbeidscontract, algemeen geklaagd dat de patroons, sterk staande door de heerschende werkloosheid, bij het sluiten der contracten de arbeiders veelal dwongen genoegen te nemen met bepalingen, waardoor de verplichtingen, die na volgens de wet op den patroon zouden rusten, werden ter zijde gesteld.

Wij willen niet voorbij zien, dat het in den strijd om het bestaan voor den patroon zeer verleidelijk was om door het achterdeurtje, dat de wet had opengelaten, heen te sluipen, teneinde aan de lasten, die de wet hem in het belang zijner werklieden oplei te ontkomen.

Maar het is toch zeker niet te gewaagd om aan te nemen, dat een dieper liggende oorzaak déze is, dat hij niet genoeg doordrongen is van het besef, dat wat nu in de wet is geformuleerd, niet anders is dan een deel der zedelijke verplichtingen, die krachtens Gods ordinatiën op hem rusten.

Maar als men dan nu reeds in zoo breeden kring in de valsche meening verkeert, dat de wet in hare omschrijving van de verplichtingen van den patroon in zake ziekte, ongeval etc. van den dienstbare of werkman, eigenlijk al te ruim is, al de grens der zedelijke verplichtingen overschrijdt en zij al meer van hem vordert dan naar den eisch der sociale rechtvaardigheid van hem geworderd kan worden, — dan is het duidelijk waar we heen gaan: voor veler besef, ook voor het besef van vele Christelijke patroons, zal de wet dan nu in elk geval de uiterste grens zijn; die aan de wet voldaan heeft, gaat voortaan vrij uit; van een zedelijke verplichting, die nog verder zou reiken dan wat de wet vordert, geen sprake meer!

Wettelijke en zedelijke verplichtingen worden dan op zijn minst vereenzelvigd.

De grenzen der eerste worden als de uiterste grenzen der laatste beschouwd.

De wet neemt dan de plaats in van het geweten.

Tegen dat gevaar hebben wij op onze hoede te zijn.

De grens der zedelijke verplichting valt volstrekt niet saam met die der wettelijke verplichting. De eerste is meestal veel ruimer, strekt zich veel verder uit, omvat veel meer dan de laatste.

Waar de wettelijke verplichting eindigt, daar vangt nog in de verste verte niet altijd de barmhartigheid aan, maar daar zet zich meestal het terrein der zedelijke verplichting nog voort.

En de barmhartigheid, hetzij particuliere of diaconale, is eerst dan in eigenlijken zin geroepen op te treden, wanneer de zedelijke verplichting, hetzij wat den duur hetzij wat de mate der te verleenen hulp betreft, tot haar grens is gekomen, of — waar onmacht of beslote onwil in het spel is — om deze zedelijke roeping na te komen.

En daarom is het noodig, dat onze Diaconieën er een open oog voor houden, en arbeiden om het besef steeds meer te doen doordringen, dat het geweten niet gedekt wordt door de wet en zich daarachter nimmer mag zoeken te verschuilen.

De conscientie toch vindt haar maatstaf niet in de wet der burgerlijke Overheid, maar in het Woord Gods.

En het Woord Gods eischt ook te dezer zake veel meer van ons, dan in de burgerlijke wet tot uitdrukking is gekomen.

Daar hebt ge bijv. de wettelijke bepalingen omtrent de alimentatie-rechten en plichten.

Het is bekend, dat volgens deze wettelijke bepalingen iemand alleen verplicht is zijne bloedverwanten in de rechte linie te onderhouden, wanneer zij hulpbehoevend zijn. Ouders behoeven alzoo alleen onderhoud te verschaffen aan hulpbehoevende kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen. Kinderen alleen aan ouders, grootmoeders, overgrootouders.

Maar zou nu daarom gezegd mogen worden, dat men ook naar Gods Woord geen roeping zou hebben, hulpbehoevende familieleden in de zijlinie te verzorgen? Zou b.v. op iemand, die rijk met goederen is gezegend, niet naar Gods Woord de zedelijke verplichting rusten, in den nood te voorzien van een armen broeder of arme zuster naar het vleesch?

De vraag stellen, is haar reeds beantwoorden!

En niet anders staat het met de sociale wetten, die de wederkeerige verplichtingen en rechten regelen of nog regelen zullen tusschen patroon en arbeider.

Al zoodanige wetten zijn uitnemend, omdat zij den zwakkere steunen tegen den sterkere, die in deze zondige wereld misschien zijn zedelijke verplichtingen ganschelijk vergeten zou en de eischen der sociale rechtvaardigheid met voeten treden.

Maar de wet kan niet alles bepalen. Zij moet uit den aard der zaak zich zeer beperken. Zij kan alleen voorschriften geven in zoover als de sterke arm der Overheid noodzakelijk is om de sociaal zwakke te beschermen en staande te houden en in zoover er algemeen geldende regelen zijn te maken.

Veel moet overgelaten worden aan de conscientie.

Maar dan is het ook noodig, dat die conscientie zich nu niet achter de eischen der burgerlijke wet verschuile, zeggende: aan de wet is voldaan, wat wilt ge meer?

En zoo zij dit doet, moet zij uit haar schuilhoek worden opgejaagd.

Zij moet wakker geschud en wakker gehouden worden.

Gods Woord is de regel, die voor haar geldt. Geheel het Woord. En al de eischen van dat Woord moeten haar bestendig worden voorgehouden, ook ter zake van de verzorging van wie door ziekte, invaliditeit of ouderdom niet meer in staat is door arbeid in zijne behoeften te voorzien.

Als de wet der burgerlijke Overheid zegt: nu is het genoeg, dan zegt God nog niet; het is genoeg. Dan strekt Hij in Zijn Woord de zedelijke verplichting vaak nog veel verder uit. Als een arbeider geen wettelijk recht meer kan laten gelden, dan behoudt hij in vele gevallen nog langen tijd een zedelijk recht. En eerst waar dit zedelijk recht naar Gods Woord eindigt, of door onmacht of onwil van den onderhoudsplichtige zijn beloop niet meer hebben kan, eerst daar vangt de eigenlijke particuliere of diaconale barmhartigheid aan

Ook onze diakenen hebben hier, met de andere ambtsdragers in de Gemeente, een ernstige roeping om in onzen tijd van sociale weigeving er voor te waken, dat de grens, waar de barmhartigheid aanvangt, niet terug verlegd worde tot daar, waar de wettelijke verplichting ophoudt; opdat de lasten der Diaconieën niet noodeloos vermeerderd en de Gemeente des Heeren niet bezwaard worde.

Officieele Berichten.

Classis Dordrecht.

De roepende Kerk van Zwijndrecht maakt bekend, dat de vergadering van de Kerken der classis zal gehouden worden op Donderdag 6 Mei, aanvangende te half tien ure, op de gewone plaats.

Stukken voor het agendum worden ingewacht tot 26 April bij den eerstondergeteekende.

Namens den raad der Geref. Kerk van Zwijndrecht:

D. Hoek, *praeses.*
S. de Waard, *scriba.*

Zwijndrecht, 5 April 1909.

Classis Gorinchem.

Vergadering D.V. Woensdag 5 Mei a.s., gewone tijd en plaats. Punten voor het agendum s. v. p. in te zenden vóór 20 April.

De Kerker. der Geref. Kerk van Gorinchem:

C. Lindeboom, *praeses.*
J. H. van Neede, *scriba.*

Garnizoen Gorinchem.

De Kerkeraad der Geref. Kerk van Gorinchem verzoekt dringend, dat Kerkeraden, ouders of voogden hem ten spoedigste mededeeling zullen doen van de namen der jongelingen, die dezer dagen als milicien te Gorinchem in garnizoen zijn gekomen.

Namens den Kerkeraad:

C. Lindeboom, *praeses.*
J. H. van Neede, *scriba*

Gorinchem, 3 April 19 9.

Provincie Gelderland.

Deputaten voor art. 13 D. K. O. geven bij deszen kennis aan de Kerken in de prov. Gelderland, dat, zoo noodig, het aanvragen om hulpbetoon zal moeten geschieden voor den 1en Juni.

J. Vesseur, *scriba.*

Classis Gouda.

De classis Gouda vergadert D.V. Dinsdag 4 Mei 1909.

Punten voor het agendum in te zenden vóór 20 April aan den eerstondergeteekende.

De roepende Kerk van Schoonhoven B:

Ds. J. J. Steinhart, *praeses.*
H. Hooijkaas, *scriba.*

Schoonhoven, 31 Maart 1909.

Particuliere Synode van Zuid-Holland. (Noordelijk gedeelte).

De vergadering der Particuliere Synode van Zuid-Holland (Noordelijk gedeelte) zal D. V. gehouden worden Dinsdag 1, en zoo noodig Woensdag 2 Juni e. k. te Gouda.

Punten voor het agendum en opgave van de namen der afgevaardigden s. v. p. in te zenden vóór 11 Mei aan den 1e scriba.

Namens den Raad der roepende Kerk van Gouda:

Ds. Joh. S. Lange, *h. t. praeses.*
Ds. T. Sap, *h. t. assessor.*
W. C. van Oel, *1e scriba.*
B. Rietveld, *2e scriba.*

Gouda, 6 April 1909.

Classe Amersfoort.

De vergadering der classe Amersfoort zal D. V. gehouden worden Dinsdag 20 April a. s. ter gewoner tijd en plaats te Amersfoort, in het kerkgebouw aan de Lange Gracht.

Namens de roepende Kerk van Veenendaal:

Ds. W. den Hengst, *praeses.*
H. Hiensch Czn., *scriba.*

Veenendaal, 6 April 1909.

Kort verslag van de vergadering der Geref. Kerken in de classis Almkerk, gehouden 18 Maart 1909 te Nieuwendijk.

1. Ds. P. Rispens, dienaar des Woords van de roepende kerk Werkendam A, opent de vergadering met gebed, nadat gezongen is Ps. 118 : 7, en gelezen Psalm 20.

2. De credentiebrieven worden in orde bevonden. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Aan twee diakenen wordt keurstem verleend.

3 In het moderamen nemen zitting: Ds. P. Rispens als praeses, Ds. J. Osinga als assessor, en Ds. H. L. Both als scriba.

4 De scriba leest de notulen der vorige vergadering, welke goedgekeurd worden.

5. De kerken rapporteeren over hunne besprekingen en besluiten in zake de stipulatie naar het besluit der Syn. van Utrecht 1905 omtrent art. 13. Hoewel de scriptitelijke stipulatie door geen der kerken noodig wordt geoordeeld, zoo blijken toch alle doordrongen van de roeping, om voor de emeriti te zorgen overeenkomstig de besluiten dier Synode.

Aan Almkerk's kerkeraad wordt verzocht, zijn vroeger voorstel, om te komen tot een classicaal fonds, opnieuw den kerken toe te zenden.

6. Tot deputaten der particuliere Synode worden gekozen: de D.D. W. Bosch, J. A. Goedbloed, en P. Rispens; en de oudl.: N. Oost, H. W. Knol, en A. v. d. Berge.

7. De deputaten voor den Evangelisatie-arbeid zullen weer voorgedragen worden aan de particuliere synode: Ds. W. Bosch, Ds. J. A. Goedbloed en A. Oost.

8. De collecten voor de Theol. faculteit en voor den Evangelisatie arbeid worden gelezen. In het volgende kwartaal zullen de kerken collecteeren voor de Theol. school, en de zending onder Heidenen, Joden en Mohammedanen.

9. Voor Waardhuizen en Giessen worden de classis-beurten geregeld.

Voor Waardhuizen aldus: 28 Maart Ds. Rispens 25 April Ds. Bosch, 23 Mei Ds. Both, 20 Juni Ds. Goedbloed.

Voor Giessen aldus: 4 April Ds. De Jonge, 25 April Ds. Osinga, 16 Mei Ds. Rispens, 6 Juni Ds. Bosch, 27 Juni Ds. Both.

Waardhuizen vraagt bovendien nog een beurt aan de Dienaren der classis tot aanmoediging voor den pastoriebouw.

10. Ds. Bosch doet eenige verblijdende mededeelingen omtrent den Evangelisatie-arbeid. De kerken worden opgewekt tot voortdurenden steun; den kerkeraden wordt vooral op het hart gedrukt, hunne Dienaren een Zondag voor Rozendaal af te staan, dat aan gezegelden dienst des Woords dringend behoefte heeft.

11. De kerk van Dussen vraagt aan de classis, hoe te handelen met komende en vertrekkende doop- en belijdende leden, welker namen nergens in het lidmatenboek te vinden zijn. In het algemeen is het antwoord, dat met wettige getuigen dient uitgemaakt te worden, of zu ke personen werkelijk doop- of belijdende leden zijn.

12. Het onderzoek naar art. 41. D. K. O. heeft nu plaats. Meeuwen krijgt een advies.

Nieuwendijk doet mededeeling van een tuchtquaestie.

13. De volgende classis zal zaamgeroepen worden door Werkendam B, en D. V. gehouden worden Donderdag 17 Juni, te Almkerk.

14. Ds. J. Osinga gaat voor in dankzegging, en de vergadering wordt gesloten.

Uit naam der classis:
H. L. Both, *scriba.*

Buitenland.

Duitschland „Pinkstergroeten" onder redactie van den predikant Paul. Uit de Gemeinschaftsbeweging. Herdenking van Calvijn door den Geref Bond.

Nadat bovengenoemde predikant een tijdlang over de beweging van het spreken in tongen gezwegen had, is hij nu weder begonnen daarover te handelen, en wel in een periodiek verschijnend tijdschrift getiteld „Pfingstgrüsze", hetweik op de hoogte brengen wil van „de nieuwste Geestesbeweging". Tot het uitgeven van dit tijdschrift werd op eene conferentie van 8—11 December l.l. te Hamburg besloten. In het eerste woord der redactie wordt gezegd, dat het tijdschrift zich wel voornamelijk met het spreken in tongen zal bezig houden, doch dat zij volstrekt niet van oordeel is, dat alleen dezulken den Heiligen Geest ontvangen hebben, die in tongen leerden spreken. Ook meent zij, dat het spreken in tongen op zichzelf geen bewijs is, dat iemand met den Heiligen Geest vervuld werd. Waar de vruchten van den Heiligen Geest gevonden worden, daar heeft Hij woning gemaakt. Ook blijkt het uit een der stukken in het eerste nummer der „Pfingstgrüsze", dat de redactie niet van meening is, dat de Heilige Geest ooit geheel van de Christenheid geweken is. Alle tijden door heeft Hij op velen gewerkt, zij het ook meer of minder sterk en rijk; gelijk vooral in den tijd der Reformatie. Zonder die dikwijls zoo krachtige inwerkingen zouden wij nauwelijks meer een Evangelie hebben. Deze woorden zijn in 1875 door pastor Blumhardt gesproken, en al neemt de redactie niet alles voor zijn rekening, wat toen door den leeraar van Bad Boll geschreven werd, zij meent dat hetgeen Blumhardt schreef bewijst, dat hij eene nieuwe Pinksteruitgieting verwachtte.

De predikant Boddy van Sunderland sprak ook op de Hamburgsche conferentie en beantwoordde daarbij de vraag, of de broeders te Sunderland de geheele heiliging als een voorwaarde voor den doop des Geestes stelden, en of er ook zijn die in tongen spreken zonder werkelijk geheiligd te zijn, aldus:

„Wij kennen drie onderscheidene trappen. 1. De wedergeboorte, en dan 2. de geheele heiligmaking, gelijk wij die van Jezus zelven ontvangen in zijn dood en begrafenis. De reiniging door den Heere vóór 3. den doop met den Heiligen Geest kan ontvangen worden. De Heilige Geest moet in een reio vat komen.

Wij hebben thans het onderwerp van de heiliging aangeroerd. Hoe de Heere mij en mijn vrouw geleid heeft, toonen de lijnen van Rom. 6 : 11. Wij zijn met Hem vereenigd in zijn dood. Dit ons lichaam moet een tempel des Heiligen Geestes zijn en deze lichamen behooren toebereid te worden, opdat de Heilige Geest daar binnen kome. Wij moeten in ons lichaam den dood dragen, dien Jezus droeg. Hij heeft zijn gansche leven opgegeven, Hij was dood voor de zonde, Hij is werkelijk gestorven om alle gerechtigheid te vervullen. Wij moeten deze positie innemen: in den dood van Christus gestorven voor de macht der zonde, met Hem vereenigd in zijn dood, overeenkomstig zijn woord „Het is volbracht". Het kruis van Christus staat tusschen mij en den Satan. Ik ben slechtweg aan zijn macht ontrukt. Hij is altijd rondom de vesting, terwijl hij tracht vurige pijlen er in te schieten en in de vijf deuren te dringen, maar zij zijn alle voor hem gesloten. De Heere heeft alles in zijn bezit; ik ben met Hem vereenigd in dood en in leven".

Wanneer men nu weet, dat de predikant Boddy predikant is bij de Episcopaalsche Staatskerk, welke kerk, wat hare belijdenis betreft, op Gereformeerd standpunt staat, en daarom ook den kinderdoop belijdt en in praktijk brengt; en wanneer men nu daarbij ook weet, dat de voorstanders der nieuwe Geestesbeweging den doop van volwassenen die tot bekeering kwamen predikt en in toepassing brengt; dan is het moeilijk te verstaan, dat in zijn ziel alle poorten voor den Satan gesloten zijn. Moest niet eerlijkheid en oprechtheid hem er toe brengen, met de Episcopaalsche kerk te breken? Dat hij zelf zeer wel voelt, dat zijn voorstaan van den doop der volwassenen door middel van onderdompeling, niet in overeenstemming is met zijne positie als predikant of geestelijke der Engelsche Staatskerk, blijkt uit het feit, dat hij zelf geen doop aan volwassenen voltrekt, maar dit door een ander laat doen.

De heer Weber van Cassel zeide op de conferentie: „Het is buitengewoon gewichtig, dat broeder Boddy verklaarde dat er menschen zijn, die de gave ontvingen om in tongen te spreken, zonder geheiligd te zijn. Dit schijnt mij licht te werpen op de beweging te Cassel. Ik denk dat de Heere ons zal leiden, om deze beweging te leeren vatten en verstaan".

Eén ding verwondert en bedroeft ons in deze beweging. Men zal toch niet kunnen ontkennen, dat de Heere de beloften voor alle eeuwen gedaan heeft, dat Hij den Trooster zoude zenden, die bij de Kerk blijven zou tot in alle eeuwigheid. Zou de Heere deze belofte niet hebben gehouden? Zou de Geest des Heeren de kerk niet in alle waarheid hebben geleid? Toen de kerk van Christus Pelagius veroordeelde en Augustinus aanhing, ging dit buiten de leiding des Geestes om? En wanneer nu de voorstanders van de beweging waarmede het spreken in tongen gepaard gaat, doen alsof Augustinus niet geleefd en gewerkt had en de dwalingen van Pelagius opnieuw op den troon brengt, is dit dan niet eene miskenning van de leiding des Geestes? Het is toch niet te ontkennen, dat de dwalingen van eene algemeene versoeningen, van de vrijheid van den wil, door de leiders voorgestaan worden, alsof mannen als Augustinus, Luther, Calvijn, en zoovele anderen, die algemeen als grooten in Israël door het volk van God erkend worden, nooit geleefd en gestreden hadden.

De „Gemeinschafts"beweging neemt in Duitschland toe. In een der Duitsche kerkelijke bladen vonden wij het programma van de derde „Gemeinschafts"-conferentie voor predikanten en candidaten der Hannoversche landskerk, welke van 27 tot 28 April staat gehouden te worden. Tot de samenkomst noodigen een negental predikanten uit. Het hoofdthema dat daar besproken zal worden, is: „De discipelen van Jezus en de wereld".

Op 21 en 22 Februari vierde de „Gemeinschaftsverein" voor Sleeswijk—Holstein zijn jaarfeest te Elmshorn. Dit jaarfeest wordt elk jaar meer bezocht; ditmaal namen 8 à 900 personen daaraan deel. Het propagandabiad der vereeniging heeft 135 000 abonné's, de „Gemeinschaftsfreund" slechts 1500. De vereeniging ontving verleden jaar ƒ 48 000; voor de uitwendige zending bracht men slechts ƒ 42 00 bijeen. Dat de beweging zich in Duitschland uitbreidt is een feit, dat niet te weerspreken is.

Van 20—22 April zal te Barmen de 132 „algemeene vergadering van den Gereformeerden bond voor Duitschland" gehouden worden.

Deze vergadering zal voornamelijk hare beteekenis ontleenen aan de herdenking van het feit, dat voor 400 jaar Johannes Calvijn het levenslicht aanschouwde. De archivaris A. Werth te Barmen zal daarbij spreken over „den invloed van Calvijn op het Wuppertal en het Bergsche land"; de predikant Hadorn uit Bern zal handelen over de „beteekenis van Calvijn voor het leven in de Evangelische kerk"; de predikant Simsa uit Barmen moet handelen over „Calvijns persoonlijkheid", Superintendent Kriegender, over „Calvijn en Luther"; de Domprediker Lang uit Halle over „Calvijn en het pietisme".

De Kerkeraad der Gemeente Barmen—Gewarke spreekt in de uitnoodiging om aan de feestviering deel te nemen, hare hoop uit, dat bij de groote beteekenis die Calvijn voor het geheele Protestantisme gehad heeft, velen die niet tot de Gereformeerde Kerk behooren, aan de gedachtenisviering van den grooten reformator zullen deelnemen.

De kerkeraad besluit zijne noodiging met de woorden: „De Heere onze God, die te zijner tijd naast Martijn Luther een Johannes Calvijn als uitverkoren werktuig voor zijne Kerk geschonken heeft, bekrone het feest met Zijn rijke en menigvuldige genade, tot eer Zijns naams, tot uitbreiding van Zijn rijk, tot opbouwing onzer geliefde Evangelische Kerk op den grondslag der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de hoeksteen is".

Gemengd Nieuws.

De Gereformeerde gemeente van Hannover kan dit jaar herdenken hoe voor 30 jaren de Heidelberger catechismus en het Psalmgezang weder bij haar werden ingevoerd.

De Heidelberger werd bij het stichten der gemeente ingevoerd door de keurvorstin Sophie, die 50 exemplaren liet komen en onder de kinderen dezer gemeente verdeelde. In het begin der 19de eeuw werd dit leerboek door het rationalisme uit de gemeente verdrongen. Men catechiseerde de jeugd uit den Hannoverschen landscatechismus, die op Lutherschen grondslag gebouwd was. In 1889 deed de oud-Heidelberger weer zijn intocht in de gemeente in de voortreffelijke uitgave van Van Nes. Moeilijker ging het, 't Gereformeerde psalmgezang opnieuw in de gemeente te brengen. Door jaren lang de kinderen in godsdienstoefeningen en bij de catechisatie de psalmen te laten zingen, was het in 1897 mogelijk, deze ook door de gemeente te laten zingen.

De Chineezen zijn er op uit, het geheele land door scholen tot onderwijzing van de kinderen des volks te stichten. Doch het ontbreekt hun aan leerkrachten, en daarom zoeken zij deze onder de oudere leerlingen der zendingscholen. Miss C. Lambart, hoofd van de meisjesschool te Tootsjoe, waar 220 Chineesche meisjes, waarvan 60 boven de achttien jaar zijn, opgeleid worden, schreef: De Chineesche overheidspersonen hebben onlangs veel notitie van onze school genomen, terwijl zij er te voren niet mede te doen wilden hebben. Zij waren zoo met onze school ingenomen, dat zij voor elk meisje een geschenk zonden, en vertrochten om de onderwijzers van de nieuwe gouvernementsscholen te mogen zenden, ten einde onze school te bezoeken en na te gaan hoe de kinderen onder de tucht gebracht worden.

Zij komen nu tot ons, om enkele van onze meisjes te krijgen om op de nieuwe meisjesscholen les te geven. Zij zeiden dat zij al twee jaren eene onderwijzeres gehad hadden, die de kinderen nog niet recht kon zetten, zij hadden ook iemand noodig om wiskunde te onderwijzen en een om als hoofd op te treden.

Het is juist iets waarnaar wij verlangen, om namelijk enkele van die nieuwe scholen onder christelijken invloed te brengen. De overheid heeft in de Chineesche bladen over onze scholen waardeerend gesproken. Laatst kwam zij met een bouwmeester, om te vragen of zij het bestek van ons gebouw mochten hebben.

Toch komt het ons voor dat de Zending wèl zal doen, wanneer zij het oprichten van regeeringsscholen zoekt te voorkomen, door scholen van haar uitgaande, te stichten.

De aartsbisschop van York, Dr. William Maclagan, is van voornemen zijn ambt neer te leggen. Hij wordt Engelands soldaat aartsbisschop genoemd. In zijn jeugd ging hij als soldaat naar Indie en diende daar van 1847—1852. In Engeland teruggekeerd studeerde hij aan de Universiteit van Cambridge. In 1865 werd hij rector van eene groote parochie der Anglicaansche staatskerk in Zuid-Londen. Naast zijn kerkpredikte in de groote Metropolitan Tabernacles in Newington de beroemde Spurgeon. De Anglicaansche kerk begreep dat een man, die eenigermate de evenknie van Spurgeon was, naast den beroemden prediker der